

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 4 marca 2025 r.

Poz. 1497

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NPII.4131.1.87.2025 WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

z dnia 27 lutego 2025 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr X/70/2025 Rady Gminy Bojszowy z dnia 27 stycznia 2025 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania, a także szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich oraz sposoby rozliczania wykonywania takich usług w części dotyczącej:

- 1) § 3 ust. 4 i § 5 ust. 2 uchwały – jako sprzecznej z art. 50 ust. 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”;
- 2) § 5 ust. 1 uchwały w zakresie sformułowania „na swój wniosek lub na wniosek pracownika socjalnego” – jako sprzecznej z art. 50 ust. 6 i 6a w związku z art. 102 ustawy.

Uzasadnienie

Na sesji, która odbyła się w dniu 27 stycznia 2025 r. Rada Gminy Bojszowy, zwana dalej „Radą” podjęła uchwałę Nr X/70/2025 w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania, a także szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich oraz sposoby rozliczania wykonywania takich usług, zwaną dalej „uchwałą”.

Jako podstawę prawną podjęcia uchwały Rada powołała m.in. art. 17 ust. 1 pkt 11 oraz art. 50 ust. 6 i 6a ustawy.

Uchwała została doręczona organowi nadzoru 28 stycznia 2025 r.

W toku badania legalności uchwały organ nadzoru uznał, że zawiera ona istotne naruszenia prawa wymagające stwierdzenia jej nieważności w części.

Wpierw wyjaśnić należy, że zgodnie z wyrażoną w art. 7 Konstytucji RP zasadą praworządności, organy władzy publicznej mogą działać wyłącznie na podstawie i w granicach prawa. Oznacza to, że wszystkie organy władzy publicznej, a w tym także Rada, mogą podejmować działania tylko wtedy i w takim zakresie na jaki pozwala im ściśle określony przepis prawa, tj. przepis wyznaczający zakres ich kompetencji. Jednocześnie dodać należy, że organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, realizując przysługujące mu kompetencje powinien uwzględniać wytyczne zawarte w upoważnieniu kompetencyjnym. Przekroczenie kompetencji lub jej niewypełnienie przez Radę przy podejmowaniu ww. uchwały powinno być traktowane jako istotne naruszenie prawa, skutkujące nieważnością uchwały odpowiednio: w zakresie, w którym przekroczone

przyznane kompetencje albo w całości (por. wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie z dnia 24.06.2020 r., sygn. akt III SA/Kr 459/18, z dnia 7.07.2020 r., sygn. akt III SA/Kr 335/20, z dnia 8.07.2020 r., sygn. akt II SA/Kr 22/20, z dnia 10.05.2021 r., sygn. akt III SA/Kr 115/21; wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach z dnia 27.02.2020 r., sygn. akt II SA/Ke 970/19, z dnia 4.03.2021 r., sygn. akt II SA/Ke 1024/20; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 19.05.2020 r., sygn. akt I SA/Gd 238/20; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku z dnia 2.07.2020 r., sygn. akt II SA/Bk 208/20, publ. CBOSA).

Mając na względzie powyższe, w dalszej kolejności uwagę zwrócić należy na treść art. 50 ust. 6-6a ustawy wyznaczającego granice kompetencji organów stanowiących gmin odnoszących się do usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a także usług sąsiedzkich.

Jak wynika z treści przywołanego przepisu, w każdym przypadku Rada obligatoryjnie winna uregulować kwestie dotyczące szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania. Natomiast w razie podjęcia decyzji o organizowaniu przez gminę usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich Rada zobowiązana jest ponadto także do określenia szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich oraz sposobu rozliczania wykonywania takich usług.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy wpierv analizie poddać wypada § 3 ust. 4 uchwały, w którym Rada postanowiła, że: *Usługi opiekuńcze, w tym usługi sąsiedzkie i specjalistyczne usługi opiekuńcze przyznaje się z uwzględnieniem potrzeb osoby uprawnionej, wynikających między innymi z wieku, niepełnosprawności oraz choroby.*

W tym miejscu zauważyć należy, że w zacytowanej regulacji Rada ustanowiła przesłanki, od których zaistnienia zależeć ma zakres przyznawanych usług opiekuńczych. Zdaniem organu nadzoru Rada nie była uprawniona do przyjmowania tego rodzaju postanowień. Z art. 50 ust. 5 ustawy wynika, że przyznawanie usług opiekuńczych opiera się na uznaniu administracyjnym (wyrok NSA z 13.12.2024 r., sygn. akt: I OSK 601/24, publ. CBOSA). Oznacza to, że nawet w przypadku spełnienia wszystkich ustawowych przesłanek organ pomocy społecznej może przyznać ją w wymiarze i zakresie, który uzna za niezbędny. Z tego względu w każdej z tego rodzaju sytuacji organ pomocy społecznej zobowiązany jest do dokładnego zbadania sprawy uwzględniając przy tym rozmiar potrzeb i sytuację wnioskodawcy oraz możliwości finansowe organów pomocy społecznej (por. m. in. wyrok WSA w Warszawie z 29.10.2019 r., sygn. akt: I SAB/Wa 244/19, czy też wyrok WSA w Gliwicach z 6.07.2023 r., sygn. akt: II SA/Gl 479/23, publ. CBOSA). Z powyższych względów Rada nie mogła więc stanowić o tym, od czego uzależniony będzie wymiar i zakres przyznawanych usług, gdyż należy to do wyłącznej właściwości organu pomocy społecznej.

Podobny przypadek występuje również w § 5 ust. 2 uchwały, w którym Rada postanowiła, że częściowe lub całkowite zwolnienie z odpłatności ustanawia się na czas określony, nie dłuższy niż jeden rok. Z delegacji ustawowej nie wynika możliwość stanowienia przez Radę o tego rodzaju kwestiach. Decyzję w tym przedmiocie ustawodawca pozostawił zaś organowi przyznającemu usługi opiekuńcze.

Poza powyższym, z wykroczeniem kompetencyjnym mamy do czynienia także w § 5 ust. 1 *in principio* uchwały, w którym Rada postanowiła, że częściowe lub całkowite zwolnienie z ponoszenia opłat może być przyznane na wniosek osoby korzystającej z usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych lub na wniosek pracownika socjalnego.

Po pierwsze, w ramach kompetencji Rady nie mieści się możliwość regulowania trybu przyznawania usług opiekuńczych. Po drugie zaś tego typu regulacja stanowi niezgodną z prawem modyfikację art. 102 ustawy, zgodnie z którym świadczenia z pomocy społecznej są udzielane na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo innej osoby, za zgodą osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego (ust. 1), a także z urzędu (ust. 2).

Jeżeli zatem grono podmiotów legitymowanych do wystąpienia z inicjatywą w zakresie przyznania usług opiekuńczych zostało określone w ustawie, Rada nie może podejmować się ponownego regulowania tych kwestii na poziomie aktu prawa miejscowego.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzenie nieważności uchwały Nr X/70/2025 Rady Gminy Bojszowy z dnia 27 stycznia 2025 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi

opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania, a także szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich oraz sposoby rozliczania wykonywania takich usług – w części określonej na wstępie, należy uznać za uzasadnione i konieczne.

Pouczenie:

Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa, w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, za pośrednictwem Wojewody Śląskiego, w terminie 30 dni licząc od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

z up. Wojewody Śląskiego
Zastępca Dyrektora Wydziału Nadzoru Prawnego

Iwona Andruszkiewicz